

ERDÉLYI TUDOMÁNYOS FÜZETEK

146. SZ.

RADNÓTFÁJA TÖRTÉNETE

ÍRTA

KELEMEN LAJOS

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET KIADÁSA
KOLOZSVÁR, 1942

ERDÉLYI TUDOMÁNYOS FÜZETEK

146. SZ.

RADNÖTFÁJA TÖRTÉNETE

ÍRTA

KELEMEN LAJOS

AZ ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET KIADÁSA
KOLOZSVÁR, 1942

Különlenyomat
az ERDÉLYI MŰZEUM
1942. évi 4. számából

Radnótfája története*

1.

Radnótfája Maros-Torda megye egyik községe, Szászrégen löszom-szédjában, a Maros és a Görgény folyó találkozásánál. Nem nagy, 980 holdas határát mindkét folyó nemcsak öntözi, hanem gyakran el is árasztja, mint néha magát a falut is, melynek első településhelye s egymásután két régi temploma esett rendre az árvizek áldozatául.

A falú ma már összeér Szászrégennek; töle a Maros választja el, de azon át híd köti össze vele s mint városvégi, gyártelepes hely, típusos város melletti község, az ilyen helyek előnyeivel és hibáival. Lakossága az utolsó népszámlálás adatai szerint 1882 lélek volt. Ebből 1100 magyar. Utánuk számra a románok következnek. Ezeken kívül vannak szászok, zsidók, cigányok s a gyármunkások közt más nemzetiségűek is.¹

Ma a község a mellette és feléje terjeszkedő Szászrégen vonzókörébe jutott, de századokig Radnótfája sorsa nem ezzel, hanem a görgényi várral és kincstári uradalommal állott összefüggésben, melynek ez a falú is tartozéka és nyugat felé végső községe volt.

Neve ősi, Árpádkori nemzetség- és személynév. A *Kökényes-Radnót* nemzetség nem messzire innen, Teke vidékén már 1228 táján birtokos volt.² Lehet, hogy Radnótfáját még e birtoklás idején alapíthatta e nemzetség egyik tagja. De lehet az is, hogy a falut éppen e nemzetség Radnót nevű 1310 táján élt tagja telepíthette. A község nevének előtagja mindenesetre telepítője, vagy alapítója nevét őrzi (*Radnótfája—Radnót falvája, falúja*).

A híres és hatalmas Kökényes-Radnót nemzetségnek egyik kimagasló tagja volt az a *Radnót*, aki fiatal éveiben, az utolsó Árpád-házi királyok idejében Nográd megyében lakott, de 1310-ben már Erdélyben élt. Itt mint elődei, ő is birtokosa volt a nagy *tekei* uradalomnak, melyhez Kolozs megyében Nagyida, Szászpéntek, Ludvég, Szászkerked, Banyica, Szászakna, Komlód, Nyulas, Kozmatelke, Kamarás és Szombattelke tartozott. Radnót 1322 előtt halt meg, mert hatalmas vagyonát ebben az évben adta Károly Róbert király Radnót egyik sógorának, Kácsics Simon székely ispánnak.³ De ugyanakkor már itt volt 1321—42-ig erdélyi vajda a Kácsics nemzetségnek egyik hatalmas tagja, Széchényi Tamás, akinek észak-erdélyi birtok-

* A szerkesztő véletlenül tudomást szerzett róla, hogy Kelemen Lajos magánlevélben megírta a község történetét. Így közölheti most a cikk írójának kiterjedt levelezéséből ezt az esetlegesen megmentett értékes darabot.

¹ Az 1910-es hivatalos helységnévtár és Bakk József radnótfajai ref. lelkész szíves közlése.

² *Karácsonyi János*: Magyar nemzetségek. II, 237.

³ I. h. II, 338.

kai 20 faluban, Beszterce közelétől a Marosszék határát érintő mai Várhegyig terjedtek.⁴ Radnót ezek rokona lévén, valószínűleg tisztségekre alkalmazták. Mivel pedig a görgényi királyi vár és uradalom legelső okleveles említése (1364) óta úgyszólván állandóan a székely ispánok javadalma s vele lakása céljára szolgált,⁵ föltehető, hogy ez a szerepe mint Csík-Gyergyó-, Kászon- és Marosszékhez legközelebb fekvő királyi várnak és birtoknak megvolt már előbb is. Nincs adatunk ugyan reá, de valószínű, hogy a két hatalmas Kácsics-sarj rokonsága révén Radnót épen a görgényi várnak lehetett várnagya, vagy más tisztviselője s a Marostól a gyergyói hegyekig nyúló nagy várbirtok nyugati szélén ő telepíthette Radnótfáját, mely így az ő nevét őrizheti.

Annyi bizonyos, hogy Radnótfája már a XIV. század első harmadában a tervezett új keresztes háborúk költségeire kirótt pápai tized-jegyzékben 1330—35 között mint önálló egyházközség szerepel s neve olt *Arnolfaya*, *villa Renoldi*, *Reinolfaya* alakban fordul elő.⁶ Oklevelekben pedig 1453-tól mint a görgényi királyi vár egyik faluját ismerjük meg, s mivel a két hatalmas Kácsics-sarj falui között azelőtt nem találjuk: bizonyosra vehetjük, hogy alapítása idejétől a görgény-völgyi és közeli más 25 faluval együtt a görgényi várhoz tartozott. Így története is szorosan összefügg e vár történetével.

Zsigmond királynak egy 1426 augusztus 28-i iktató parancsából bizonyos, hogy a görgényi királyi vár a székely ispáni tisztséghez tartozott. Azután egy időre ugyan a vár és tartozékai 1443-tól királyi adománybirtokul Hunyadi János kezére jutottak, de halálával (1456) úgy látszik, hogy visszaszállottak a kincstárra, a székely ispánok keze alá kerültek⁷ és ott is maradtak Szapolyai János király uralkodása végéig. Ő a várat hitvesének, Izabella királynénak kötötte le menyasszonyi ajándékkul. A királyné birtoklása emlékéül még 1652-ben is állott a vár *Harcsafark* bástyájának egyik ajtaján a királyné címere.⁸ Az ő Lengyelországba távoztával a vár újra kincstári kezelésbe került, de visszatérése után, 1557-ben a királyné a várat és tartozékait s köztük Radnótfáját is 9000 forintért zálogba adta Kendi Ferenc volt erdélyi vajdának és hatalmas tanácsúrnak, aki akkor a közelben, Vajdaszentivánon és utóbb 1558-ban Vécsen is lakott. Kendit azonban a királyné Gyulafehérvárt megölette s midőn a királyné is meghalt, fia, János Zsigmond a várat és uradalmát 1562-ben hét akkor jobbágyságba hajtott marosszéki székely faluval együtt 25.000 forinton Békes Gáspárnak adta zálogba. Tőle 1573-tól a kincstárra, azután 1576-tól Beregszói Hagymási Kristóf tanácsúrra, majd 1580-ban Kovacsóczi Farkas kancellár szolgált; ennek kivégeztetése (1594) után pedig Bocskai István, a későbbi nagy fejedelem, majd újra a kincstár, azután 1615-től vitkai Kákoni István tábornok és tanácsúr s utána még többen bírták, míg I. Rákóczi György előbb a kincstár, majd családja számára szerezte meg. Azután a

⁴ I. h. II, 270—77.

⁵ *Csánki Dezső*: Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában V, 671.

⁶ *Monumenta Vaticana* I. 93., 109., 130. és 138.

⁷ *Csánki*: i. m. II, 670—71.

⁸ *Jakab Elek*: Görgény vár és a görgényi kastély a múltban. Századok 1883: 329—31.

vár és uradalma többféle változás után csak 1690-ben, Tököly Imre kiszorításával jutott nagyrészen vissza a kincstár kezére.⁹ Tartozékai egy részét azonban még előbb, 1687-ben Teleki Mihály szerezte meg, s e birtokrészek java Teleki családja kezében maradt a kancellár halála után is.¹⁰ A kincstártól aztán 1719-ben a görgényi uradalmat — a vár 1708-ban lerontatván — Kászoni Bornemisza János, — ki később báróságot nyert — 99 évre 25.000 forintban zálogba vette s utódjaitól a kincstár csak 1870-ben váltotta vissza.¹¹

2.

Még mielőtt Teleki Mihály a görgényi uradalom egyes részeibe befészkelte volna magát, 1678-ból összeírás maradt fenn a várhoz szolgáló darabontokról vagy puskásokról. Ezek akkor 51-en voltak. A várhoz tettek fegyveres szolgálatot Három tizedbe tartoztak s akik közülök jobbágytelken laktak, azok dézmát és adót fizettek. Radnótfáján akkor 8 ilyen darabont lakott. Tíz év alatt, 1688-ra, számuk 6-ra apadt, ellenben a kuruc háborúkat követő első összeírásban, 1712-re 19-re szaporodtak. *Balási* István volt a tizedesiük s maguk a puskások név szerint ezek voltak: *Balás* András, *Csere* Péter, *Fábián* Mihály, görgényi *Jakab* István, *Lakatos* Gergely (2), János és Márton, *Nagy* András és Ferenc, *Szilágyi* György és István, *Szölösi* Mihály, *Téglás* János, *Vámos* Miklós, *Varga* János és *Zoltán* Gábor. Felűnő, hogy 1715-ben újra kilencre apadnak: csak 2 *Balási*, 4 *Lakatos*, 2 *Szilágyi* és *Varga* János névvel találkozunk. A többiek eltűntek. Kincstári, illetőleg uradalmi jobbágy se lakott a faluban. Ugyanakkor azonban Radnótfáján már 13 nemes birtokost írtak a jegyzékbe. Ezek voltak gr. *Teleki* Sándor, 7 telekkel, *Luczai* Sámuel 4, *Fülöp* Mihály, *Sáfár* György, *Keresztesi* Gáspár, *Nagy* György, *Fülöp* Péter 2—2, *Csernátoni* István, *Hegyesi* Mihály, *Király* Dávid, *Nagy* Zsigmond, *Rápolti* János és *Zöldi* Gáspár 1—1 telekkel.¹² Egy másik összeírását a radnótfáji nemességnek 1729-ből ismerjük. Ekkor tíz ily birtokos lakott itt, név szerint *Budai* Ferenc, *Csernátoni* Ferenc és József osztozatlan testvérek, *Csernátoni* István, *Fülöp* Péter, *Gámán* András, özv. *Luczai* Andrásné *Balogh* Éva, *Máthé* Gábor, *Nagy* György és *Sáfár* György.¹³

Radnótfája így tekintélyes számú nemes birtokosságának telkei rendre a görgényi vár-uradalom területéből szakadtak ki. Egyes fejedelmek kiválóbb híveiket jutalmazták egy vagy több telekkel s a hozzá tartozó birtokrészekkel. De volt eset arra is, hogy — főleg Apafi Mihály fejedelemsége idején — a kincstár szorult állapota, vagy a fejedelem alkalmi szüksége is hozzájárult egyes telkek ily elidegenítéséhez. Báthory Kristóf például még 1580-ban adott itt bizonyos részjóságot a vadadi Fülöpöknek, Báthory Zsigmond pedig 1591. augusztus 25-én *Nátházi* Jánosnak, a görgényi vár gyalog-

⁹ I. h. 333—34. és 415.

¹⁰ Gr. *Kemény József*: Possessionaria. Comitatus Torda. Görgöny [Kézirat az Erd. Múz. Kézirattára Kemény J. gyűjteményében].

¹¹ *Jakab*: i. m. 415.

¹² Erd. Múzeum Br. Bornemisza levéltár. Az 1688-i összeírás 3262, az 1712-i 3032, az 1715-i 3267. szám alatt.

¹³ *Kemény*, i. h. Radnótfájánál.

hadnagyának az egész Radnótfája kincstári állagát odaajándékozta.¹⁴ Az adományozások és zálogosítások virágkora azonban Apafi Mihály uralkodása idejére esett. Midőn 1702-ben a radnótfajai nemesek birtokjogát felülvizsgálták, kiderült, hogy az akkor igazolt szerzeményeket csaknem mind Apafi Mihály idejében vették, vagy zálogosították. Maga a kincstár többször összeíratta a magáét, s 1702-ben az egész görgényi uradalom területén igazoltatta az ott élő nemesség birtokjogát. Ezekből, valamint a br. Bornemisza család levéltárában levő adatokból és Torda megye egykori nemesség-igazoló pöreiből érdekes adatokat találunk Radnótfája utolsó három századi lakóira. Radnótfája mai román lakossága elődei részben a kincstár, de még inkább ez a nemes lakosság telepítette a faluba jobbágyának vagy zsellérének, mind az utolsó háromszáz évben.

A Kincstár utóbb, midőn vagyona Radnótfáján mindjobban elapadt, Mária Terézia korában több nemes család ellen birtokjog-igazoló pert indított. Egy ily per eredményeként a Főkormánysház intézkedésére Sáfár Györgynek és özv. Gámán Andrásné Alsó Juditnak 1766-ban radnótfajai részüket a kincstár javára vissza kellett bocsátaniuk. Tíz évvel később a Fülöp családtól kérték számon a Báthory Kristóftól nyert birtok jogalapját. Itt a visszaperelhetés ideje elévült. De ugyanakkor a Fülöpökön kívül ez a kereset a Radnótfáján lakó, vagy ott birtokló családok közül a borosjenői Boka, a Bonyhai, Csernátoni, a Daróczi, csesztvei Eperjesi, a Luczai, Mátyás, Musnai, oroszfajai Pergő, Sáfár és Zöldi családokat is érintette.

Midőn Torda megye felső járása 1698-ból reánk maradt adózó jobbágyai és zsellérei összeírásában Radnótfáján a kincstár, a gr. Teleki-, a Filep Mihály-, Luczai- és Sáfár György-féle részeket összeírták, ezeknek összesen 41 jobbágyát, zsellérét és szolgáját írták adó alá. Ezek közt azonban voltak jobbágytelken lakott darabontok is. Nevük: Balási (2), Biró, Darabont, Gombkötő, Halász, Hatházi, Hegyi, Kádár, Kerekes, Keresztes, Kis (2), Kozma, Kömives, Kővárán, Mente, Moldvai (5), Majos (2), Molnár (3), Nagy, Nisztor, Pál, Székely, Szilágyi, Tóth és Varga. Közülük több család ma is él. Ezeknek összesen volt 1 lova, 35 ökre, 26 tehene. Juhot nem tartottak. Pénzt 59 forint 25 dénárt, 65 véka búzát, 68 véka zabot, 12 szekér szénát s egy vágó-marhát róttak ki reájuk.¹⁵

Nemzetiségre nevükből következtetve többségben magyarok voltak. A Kővárán, Major, Moldvai, Nisztor nevűek románok s a Kozma név — mely itt János magyar keresztnévvel szerepel — legfennebb kétes. Azonban még ha ezt románnak vesszük, akkor is a román jobbágyok és zsellérek az egésznek még negyedét se tették ki s ha ezek fölé még oda tesszük az ott lakott magyar nemességet, mely magában is volt annyi, mint a román jobbágy és zsellér, s ezekhez hozzávesszük még a darabontokat is, akkor a magyarság száma a 80—85%-ot is meghaladhatta. Viszont az 1720-i általános, országos összeírás itt 5 jobbágyot, 4 zsellért, 5 taksást, 2 egyéb lakost tüntet föl. Ezeknek 145 és fél köből férőjü szántóföldje, 64 és fél hold kaszáljuk volt.¹⁶

¹⁴ Br. Bornemisza-levéltár 3031. sz. és Kemény J. id. kézírata.

¹⁵ Erd. Múz. Br. Bornemisza-levéltár.

¹⁶ Magyarország népessége a Pragmatica Sanctio korában (1720—21.). Magy. statisztikai közlemények. Új f. XII. 216.

3.

Radnótfájának, mint önálló egyházközségnek, már 1330—35-ben temploma és papja volt. Első papját, kiről ekkor tudunk, Albertnek nevezték.¹⁷ A reformáció idején, a XVI. század második felében a falú lakói a környék magyarságával együtt reformátusokká lettek. A hagyomány a reformálódást *Szinnyei* János deáknak tulajdonítja, s ugyancsak a hagyomány azt is állítja, hogy a radnótfájai és a magyarbólkényi református egyházközségek a XVI. és XVII. században kölcsönösen, fölváltva éltek egymással anya- és leányegyházközségi viszonyban, aszerint, hogy időnként melyik volt erősebb s melyik tarthatott papot. Az egyházközségről a görgényi református egyházmegye vizsgálati jegyzőkönyveiben csak 1737-től kapunk adatokat. Eleinte ezek az adatok szomorú képet nyújtanak a vizsgálatok idején az egyházközség állapotáról. Így 1737-ben a templom fedele rossz s ezért sok kár esett a falakban és a berendezésben. A templomkerítésből pedig épen a Teleki Sándor grófra eső rész volt a legrosszabb. Ebben azonban kétségtelenül része lehetett az országban akkor évekig dühöngött pestisnek és a rossz gazdasági éveknél, melyek a rendet és az életviszonyokat sok helyen megingatták. Ez aztán kihatott a hívek és papjuk egymás közötti viszonyára is. Az egyik ily rossz esztendőben (1742) a vizsgálati jegyzőkönyv följegyzi, hogy a hívek mind egymással, mind papjukkal civakodnak és rendetlenek.¹⁸

Azonban a későbbi följegyzések már többször szólnak a hívek áldazatairól is. Ebben a *Sáfár*, *Budai* és *Rápolti* s később a *Hegyesi* és gr. *Teleki* családok, *Léczfalvi Németi* László pap és a felesége *Dálnoki* Anna ingóságok adományozásával, továbbá *Balpataki* Anna s az egyház szolgálatában buzgólkodott hívek közül a *Szilágyi* család több tagja tűnt ki.

Református papjai közül legrégebbi, kit névleg ismerünk, *Madocsei* Sándor, 1729-ből.¹⁹ Áldozatkészségével *Németi* László (1759—91), tudós készségével és rendtartó, építő buzgalmával *Gergely* Lajos tűnt ki (1867—1918).

A község első, ősi temploma a Maros síkságára épült. Ezt azonban a vízáradások a XVIII. százévben teljesen elpusztították. Az egyházvizsgálati jegyzőkönyvek 1750-ből már a falu délkeleti oldalán, a Görgény vize partján álló fatemplomról és a mellette álló fatoronnyról tesznek említést. Azonban ez a templom is ki volt téve az árvízveszélynek. A vizsgálati jegyzőkönyvek többször panasznak erről, míg végre 1789-ben már azt jegyzik föl, hogy „a víz mindent elvitt”.²⁰

Az egyházközség 1791-ben új templomot emelt, de ez is csak 41 évig állott fenn, mert vízjárta helyre építették s áradások idején használhatatlanná vált. Végre 1832-ben br. Bornemisza Leopoldtól a görgényi uradalom akkori urától szerzett célszerűbb helyen építették föl új templomu-

¹⁷ Monumenta Vaticana I. a 6. jegyzetben idézett lapokon.

¹⁸ A görgényi egyházmegye vizsgálati jegyzőkönyveiből, melyeket a XVIII. sz. végéig kivonatoltam.

¹⁹ *Kemény*: Possessionaria. Torda m. Radnótfája.

²⁰ A görgényi egyházmegye jkvei. Az eredeti kéziratok Szászrégenben, az egyházmegye levéltárában.

kat, melybe a régiekből megmaradt néhány fölszerelési tárgyat, padot, széket is átvittek. Azonban ez a templom szűknek és sötétnek bizonyult s az egyházközség az 1841-től épített kis malma bérletéből és az 1868-tól kezdett célszerűbb és helyesebb gazdálkodás eredményéül csakhamar új iskolát, tanítói-, majd paplakot²¹ s 1894—95-ben egészen új, tágas és célszerű templomot és tornyot épített.²² Ez már ötödik temploma a radnótfájai magyarságnak. Ezenkívül kőtemploma van a gör. kat. románságnak is, mely 1869-ben épült.

4.

A községben a multban az itt lakott nemességnek több kisebb portája s jobb háza volt. Legnagyobb, kastélyszerű épülete a tinkovai *Matskási* családnak volt, mely azonban csak a XIX. században került a falu birtokosai közé. A nagy, 28 szobás épületet s a mellette állott szép parkot 190 holdnyi birtokkal együtt Matskási István adta el a földreform előtt a falu földműveseinek. A kastélyból 8 szoba maradt meg. A többi építőanyagot használták föl. A vásárlók kivágták és 100.000 lejért eladták butor- és tűzfának a szép park fáit is.²³

Volt Radnótfájának ezenkívül a Maros egyik félszigetén másik, nagy, emeletes kastélya is, mely régebb festői látványt nyújtott a Maros-völgy utasainak. Egyik Bethlen gróf építtette Rudolf trónörökös görgényi híres vadászatai idején, az 1880-as évek legelején. 1886 körül pár évig a Toldalaghi grófok is laktak benne.²⁴ A szép épületet azonban a Maros szűnyogfészekké tette. Már rég lebontották és anyagát egy régi építész használta föl vállalkozásainál.

Rudolf trónörökös görgényi vadászatai idején épült Radnótfája csinos állomása is. A trónörökös itt szállott ki, midőn Görgénybe föl s mikor onnan visszautazott.

Mindez oly régnek tetszik már, mint akár a századok előtt Görgény várában és környékén folyt élénk élet, melyből soknak Radnótfája is részese volt.

Kétségtelen, hogy ez a község is látta falai között járni a Görgényben lakott hatalmas székely ispánokat, némelyik erdélyi vajdát, majd a fejedelmeket, midőn itt mentek át Görgénybe. Járt benne Bocskai István, mikor még fejedelemsége előtt egy ideig Görgény ura volt²⁵ s itt ment szomorú magányába Báthory Gáborné, a korán elhízott szép fejedelemszony, akit zsarnok férje Görgény várába tett félre kifogvhatatlan szerelmi kalandjai útjából. És itt járt I. Rákóczi György a közelben kezdődő nagy Mocsár erdőben tartott híres vadászataira.²⁶ A kuruc háborúk alatt pedig 1704-ben.

²¹ Névkönyv az Erd. ev. ref. egyházkerület számára 1893. Radnótfája a 32—37. lapon. A görgényi egyházmegye jegyzőkönyvein kívül innen vettem a többi ref. egyházközségi tört. adatot.

^{22—23} *Balk József* lelkész szíves közlése.

²⁴ Századok. 1887. Jelentés a gr. Toldalagi-család radnótfájai levéltárából. Kirán. dulas 71—87.

²⁵ Adat van róla a br. Bálint-levéltár körtefájai esomójában az 1636 ápr. 29-i tanúkihallgatásban.

²⁶ *Szalárdi János* Siralmas krónikája 234. és Jakab E. id. tanulmánya a Századokban, 1883. 427.

de főleg 1708-ban, mikor Rabulin tábornok hetekig tartó ostrom és hősiek védelem után bevette és leromboltatta Görgény várát, ez a falu is sokat szenvedett a megszálló idegen csapatoktól,²⁷ azután pedig mint fő közlekedési vonalba eső helyet, csakhamar a forgalom útján haladt pestisjárványok látogatták és irtották lakosságát (1708—9, 1718—19, 1738—42).

A kuruc háborúk alatt a Maroson Szászrégen felé vezető és Görgényhez jóvedelmezett vámoshídja is elpusztult²⁸ s utóbb Szászrégen birtokába jutott.

Az 1848—49-i szabadságharc idején, 1848 őszén a Szászrégent földult székely tábor itt is telt kisebb károkat, 1916-ban pedig a román csapatokkal vívott harcok csaknem a falu előtt folytak le. Ekkor a mieink győzelmével végződtek, de aztán a szomorú emlékü 1918-i őszi forradalom bomlasztása után december 17-én ide is bevonultak a román csapatok, s nyomukban a román uralom.

A felszabadulás Radnótfáját is visszaadta a magyarságnak. A feléje is terjeszkedő szomszéd várossal azonban úgy van, mint az a bolygó, melynek központi napja valami katasztrófában elpusztult. Radnótfája is Görgény vára pusztulása után, mint ennek legszélsőbb tartozéka, mind jobban a legközelebbi vonzóerő hatása alá került s a területi összenövés folytán ez ma már önállóságát is fenyegeti.

Radnótfája azonban falu akar maradni s ebben vezetőit a történelmi ön- és hivatástudat s vele az az elgondolás irányítja, hogy azon a vegyes lakosságú vidéken, mint a magyar jövő egyik alapjára, szükség van az öntudatos falura.

²⁷ *Csercei Mihály* krónikája 337—39, 367, 392—96., br. *Wesselényi István* kéziratosa naplója az Erd. Múzeum kéziratárában.

²⁸ Erd. Múz. Br. Bornemisza levéltár.

Erdélyi Tudományos Füzetek

Megindította **György Lajos**

Szerkeszti **Szabó T. Attila**

Az EME kladása

Pengő

Pengő

1. Rass Károly: Reményik Sándor — — — — —	1.20	38. Ferenczi Miklós: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1930. év — — — — —	1.50
2. Párvan Bazil: A dákok Trójában — — — — —	1.—	39. Balogh Arthur: A székely vallási és iskolai önkormányzat — — — — —	1.50
3. Bitay Árpád: Gyulafehérvár Erdély művelődéstörténetében — — — — —	1.—	40. György Lajos: Eulenspiegel magyar nyomai — — — — —	2.50
4. Bitay Árpád: A moldvai magyarság — — — — —	1.20	41. Dömötör Sándor: A cigányok temploma — — — — —	1.50
5. Szokolay Béla: A nagybányai művésztelep — — — — —	1.20	42. Kristóf György: Báro Eötvös József utazásai Erdélyben — — — — —	2.50
6. Balogh Ernő: Kvarc az Erdélyi medence felső mediterrán gipszeiben — — — — —	1.20	43. Hofbauer László: Az Erdélyi Híradó története — — — — —	1.50
7. György Lajos: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1925. év — — — — —	1.50	44. Kristóf György: Kazinczy és Erdély — — — — —	1.50
8. K. Sebestyén József: A brassói feketetemplom Mátyás-kori címerei — — — — —	1.20	45. Asztalos Miklós: A székelyek őstörténete letelepülésükig — — — — —	1.50
9. Karácsonyi János: Új adatok és új szempontok a székelyek régi történetéhez — — — — —	1.50	46. Varga Béla: Az individualitás kérdése — — — — —	2.50
10. Gál Kelemen: Brassai küzdelmei a magyartalanságok ellen — — — — —	1.50	47. Kemény Katalin: Erdélyi emlékirók — — — — —	2.50
11. Tavasz Sándor: Erdélyi szellemi életünk két döntő kérdése — — — — —	1.20	48. Dömötör Sándor: Vida György facetiái — — — — —	1.50
12. György Lajos: Két dialógus régi magyar irodalmunkban — — — — —	2.—	49. Oberding József György: A mezőgazdasági hitelkérdés rendezésére irányuló törekvések a román törvényhozásban — — — — —	1.50
13. K. Sebestyén József: A Becse-Gergely nemzetség, az Apafi és a bethleni gróf Bethlen család címere — — — — —	1.50	50. Szabó T. Attila: Közép-Szamos-vidéki határnevek — — — — —	1.50
14. Ferenczi Miklós: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1926. év — — — — —	1.50	51. Balogh Jolán: Olasz falfestmények Gyulafehérvárt — — — — —	1.—
15. Gyárfás Elemér: A Supplex Libellus Valachorum — — — — —	1.50	52. Ferenczi Miklós: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1931. év — — — — —	1.50
16. Rónay Elemér: Kemény János fejedelm halála és nyugvóhelye — — — — —	1.50	53. Kántor Lajos: Magyarok a román népköltészetben — — — — —	1.50
17. György Lajos: Egy állítólagos Pancsantantra-származék irodalmunkban — — — — —	1.50	54. György Lajos: Magyar anekdotáink Naszreddin-kapcsolatai — — — — —	1.50
18. Ferenczi Miklós: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1927. év — — — — —	2.—	55. Veress Endre: Gróf Kemény József (1795—1855) — — — — —	4.—
19. K. Sebestyén József: A középkori nyugati műveltség legkeletibb határai — — — — —	2.—	56. Kántor Lajos: Kölcsönhatás a magyar és román népköltészetben — — — — —	1.—
20. Szabó T. Attila: Az Erdélyi Múzeum-Egyet. XVI—XIX. század kéziratos énekeskönyvei — — — — —	1.50	57. Tavasz Sándor: A lét és valóság — — — — —	2.—
21. Ferenczi Miklós: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1928. év. pótlásokkal az 1919—1928. évekről — — — — —	1.50	58. Szabó T. Attila: Adatok Nagyenyed XVI—XX. századi helyneveinek ismeretéhez — — — — —	2.—
22. György Lajos: A francia hellénizmus hullámai az erdélyi magyar szellemi életben — — — — —	1.50	59. Imre Lajos: A falunvelés irányelvei — — — — —	2.—
23. Kántor Lajos: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület problémái — — — — —	1.50	60. Veress Endre: A történetíró Báthory István király — — — — —	2.50
24. Gál Kelemen: A nemzeti nevelés román fogalmazásban — — — — —	1.50	61. Boros György: Carlyle — — — — —	1.20
25. Tavasz Sándor: Kierkegaard személyisége és gondolkozása — — — — —	1.50	62. Juhász Kálmán: Két kolozsmonostori püspökapt a XVI. században — — — — —	1.50
26. Papp Ferenc: Gyulai Pál id. Bethlen János gr. körében — — — — —	1.50	63. Biró József: A kolozsvári Bánffy-lapota és tervező mestere, Johann Eberhard Blaumann — — — — —	2.—
27. Csűry Bálint: Néprajzi jegyzetek a moldvai magyarokról — — — — —	1.50	64. Ferenczi Miklós: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1932. év — — — — —	1.50
28. Biró Vencel: Püspökjelölés az erdélyi róm. kath. egyházmegeyében — — — — —	1.50	65. Jancsó Elemér: Az irodalomtörténetírás legújabb irányai — — — — —	1.50
29. Teleki Domokos gróf: A marosvásárhelyi Teleki-könyvtár története — — — — —	1.50	66. Kántor Lajos: Erdély a világháborút tükröz román irodalomban — — — — —	1.50
30. Hofbauer László: A Remény című zsebkönyv története (1839—1841) — — — — —	1.50	67. Veress Endre: A moldvai csángók származása és neve — — — — —	2.50
31. Ferenczi Miklós: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1929. év — — — — —	1.50	68. Oberding József György: A Kolozsvári Gondoskodó Társaság — — — — —	2.—
32. Gyulai Farkas: A Döbrentei-pályázat és a Bánk bán — — — — —	1.50	69. Papp Ferenc: Gyulai Pál a kolozsvári ref. kollégiumban — — — — —	2.—
33. Rajka László: Jókai „Törökvilág Magyarországon” c. regénye — — — — —	1.50	70. Ferenczi Miklós—Valentiny Antal: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1933. év — — — — —	2.—
34. Temesváry János: Hét erdélyi püspök végrendelete — — — — —	1.50	71. Balogh Jolán: Márton és György kolozsvári szobrászok — — — — —	5.—
35. Biró Vencel: A kolozsmonostori belső jezsuita rendház és iskola Bethlen és a Rákóczy fejedelmek idejében — — — — —	1.50	72. Kristóf György: Szabolcska Mihály Erdélyben — — — — —	2.50
36. Szabó T. Attila: Az Erdélyi Múzeum Vadadi Hegedüs-kódexe — — — — —	1.50	73. Lakatos István: Magyaros elemek Brahms zenéjében — — — — —	1.20
37. Kántor Lajos: Hidvégi gróf Mikó Imre szözeata 1856-ban az Erdélyi Múzeum és az Erdélyi Múzeum-Egyesület megalkatása érdekében — — — — —	1.50	74. Kristóf György: Eminescu Mihály költeményei — — — — —	1.50
		75. Biró József: A bonchidai Bánffy-kastély — — — — —	2.50
		76. Juhász Kálmán: Műveltségi állapotok a Temesközben a török világban — — — — —	1.20
		77. Rajka László: Jókai román tárgyú novellái — — — — —	1.20
		78. Venczel József: A falumunka és az erdélyi falumunka-mozgalom — — — — —	2.—
		79. Valentiny Antal: Az erdélyi magyar irodalom bibliográfiája. 1934. év — — — — —	2.—

PENGŐ

80. Biró József: Magyar művészet és erdélyi művészet —————	2.—
81. György Lajos: Anyanyelvünk védelme —————	1.20
82. Grandpierre Edit: A kolozsvári Szent Mihály-templom története —————	2.50
83. Balogh Ernő: Dr. Szádeczky-Kardoss Gyula —————	1.20
84. Kozoesa Sándor: Históriai ének Bocskay Istvánról —————	1.20
85. Révész Imre: Méliusz és Kálvin —————	2.50
86. Szabó T. Attila: Zilah helynévtörténeti adatai a XIV–XX. században —————	2.—
87. Lakatos István: Az új magyar műzene —————	1.20
88. Rass Károly: A mi regényirodalmunk —————	2.—
89. Valentiny Antal: Románia magyar irodalmának bibliográfiája. 1935. év —————	1.20
90. Monoki István: Romániában az 1935. évben megjelent román-magyar és magyar időszakai sajtótermékek címjegyzéke —————	2.—
91. Szabó T. Attila: Niregy-Szásznyires település, népiség, népesedés- és helynévtörténeti viszonyai a XIII–XX. században —————	2.50
92. Janesó Elemér: Nyelv- és társadalom —————	1.50
93. Gyárfás Elemér: Gyárfás Elek útínaplója 1844-ből —————	1.50
94. Jászay Károly: Magyar luteránus megmozdulások Cluj-Kolozsváron 1798–1861) —————	1.50
95. Valentiny Antal: Románia magyar irodalmának bibliográfiája 1936. év —————	2.—
96. Kántor Lajos: Czegei gróf Wass Ottília, az Erdélyi Múzeum-Egyesület nagy jötevője —————	2.—
97. Szabó T. Attila: A transylvan magyar társadalomkutatás —————	1.20
98. Lakatos István: A román zene fejlődéstörténete —————	2.—
99. Szabó T. Attila: Kelemen Lajos tudományos munkásságának negyven éve (1897–1937) —————	1.20
100. György Lajos: Dr. Bitay Árpád életrajzi adatai és tudományos munkássága —————	1.20
101. Szabó T. Attila: Dés helynevei —————	2.—
102. Valentiny Antal: Románia magyar irodalmának bibliográfiája. 1937. év —————	2.—
103. Makka Endre-Nagy Ödön: Adatok téli néphagyományaink ismeretéhez —————	4.—
104. Szabó T. Attila: Bábonny története és települése (68 képpel) —————	4.—
105. György Lajos: Az „Erdélyi Múzeum” története (1874–1937) —————	2.—
106. Fábián Béla: Nagykend helynevei —————	1.—
107. Herepei János és Szabó T. Attila: Levéltári adatok faépítészetünk történetéhez. I. Fatemplomok és haranglábak —————	2.—
108. Szabó T. Attila: Levéltári adatok faépítészetünk történetéhez. II. Székelykapuk és fazarak —————	1.20
109. Kristófi György: Az erdélyi magyar vidéki hírlapirodalom története a kiegészítésig —————	2.—
110. György Lajos: Dr. Rajka László élete és tudományos munkássága —————	1.20
111. Lakatos István: A muzsikusz-Ruzitskák Erdélyben —————	1.20

PENGŐ

112. Valentiny Antal: Románia magyar irodalmának bibliográfiája. 1938. év —————	2.—
113. Domokos Pál Péter: Zemlén János kéziratos énekeskönyve (XVII. sz.) —————	1.20
114. Szabó T. Attila: A kalotaszegi nagybirtokok jobbágyságának szolgáltatása és adózása (1640–1690) —————	2.—
115. Nagy Géza: Geleji Katona István személyisége levelei alapján —————	1.20
116. Kántor Lajos: Párhuzam az Erdélyi Múzeum-Egyesület és az Astra megalkulásában és korai működésében —————	1.50
117. Palotay Gertrud: Árva Rethlen Kata fonalas munkái —————	2.—
118. Imre Lajos: A közművelődés mint társadalmi feladat —————	1.—
119. Balogh Artúr: A Nemzetek Szövetsége húsz évi működésének mérlege —————	1.20
120. György Lajos: A magyar nábob —————	1.50
121. Sebestyén József: A Cenk-hegyi Braso-via-vár temploma —————	1.50
122. Valentiny Antal: Románia magyar irodalmának bibliográfiája. 1939. év —————	2.—
123. Szabó T. Attila: Újabb adatok és pótlások kéziratos énekeskönyveink és verses kézirataink könyvészetihez —————	1.50
124. Ady László: Magyarokpus helvnevei —————	2.—
125. Nyárády E. Gyula: Kolozsvár környékének mocsárvilága —————	2.50
126. K. Sebestyén József: Régi székely népi eredetű műemlékeink —————	1.80
127. Biró Vencel: Gr. Batthyány Ignác (1741–1798). —————	1.—
128. Biró Sándor: A Tribuna és a magyarországi román közvélemény —————	4.—
129. Ferenczi István: Régészeti megfigyelések a limes dacicus északnyugati szakaszán —————	4.—
130. Herepei János: A dési református iskola XVII. és XVIII. századbeli igazgatói és tanítói —————	2.50
131. Palotay Gertrud: Régi erdélyi himzés-minta-rajzok —————	2.50
132. Tóth Zoltán: Iorga Miklós és a székelyek román származásának tana —————	2.—
133. Jakó Zsigmond: Az Erdélyi Nemzeti Múzeum Levéltárának múltja és feladatai —————	2.—
134. Entz Géza: A csicsókerezsütő római katolikus templom —————	3.—
135. Kristófi György: Tudományos intézetek Erdélyben 1919-ig —————	2.—
136. Balogh Ödön: Néprajzi jegyzetek a csügségi magyarokról —————	2.50
137. Debreczeni László: Szélfegyverek egy népművészetről szóló munkához —————	2.—
138. Imreh Barna: Mezőbánd helynevei —————	3.—
139. Mikló Imre: A törvényhozói összeférhetetlenség —————	2.—
140. Biró Vencel: Gróf Zichy Domonkos Erdélyben —————	1.50
141. Entz Géza: A dési református templom —————	2.50
142. Tolnai Gábor: Gróf Lázár János, a Voltaire-fordító —————	1.—
143. Herepei János: Könyvészeti tanulmányok —————	5.—
144. Nagy Géza: Társadalmi ellentétek a régi erdélyi református egyházban —————	1.50
145. Tóth Zoltán: A román történettudomány és a székelyföldi románság kérdése —————	2.50
146. Kelemen Lajos: Radnótfája története —————	1.—

Megrendelhetők az Erdélyi Múzeum kiadóhivatalában

Az 1–10, 15, 16, 24, 25, 29, 32, 35, 38, 41, 44, 45, 47, 49, 50, 51, 59, 61, 62, 67–70, 72–75, 77, 78, 83, 84, 86, 87, 93, 97, 99, 101, 111, 134, 135. szám elfogyott

Az Erdélyi Múzeum

az EME központjának, Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi, valamint Jog- és Társadalomtudományi Szakosztályának hivatalos közlönye. Az előfizetés tagoknak 10, nem tagoknak és kereskedőknek 12 pengő. Kéziratok, ismertetésre szánt könyvek és a folyóirat szellemi részét illető tudakozódások a szerkesztőség (Kolozsvár, Király-u. 14), az előfizetés és a folyóirat szétküldésére vonatkozó kívánságok a kiadóhivatal címére (Kolozsvár, Brassai-u. 7) küldendők. — Postatakarék csekk számla: 31851